

Kommission i 1908 om Nødvendigheden af en Gesandt i Peking? Der tales om den Fordel, der muligvis kunde opnaas i Retning af Koncessioner paa Minedrift, Anlæg af Jernbaner og deslige samt Regeringsleverancer. Kommissionen mente, at det var et stort Spørgsmaal, hvorvidt der overhovedet var Udsigt til, at saadanne økonomiske Fordele i stor Udstrækning vilde falde i Danske Lod. Kommissionen siger endvidere: „Den Tro, at man ved en Gesandts Hjælp skulde kunne opnaa Koncessioner og derefter afhænde dem med Fordel til Selskaber af anden Nation, er derfor neppe begrundet. For at kunne opnaa Koncessioner maa rigelig Kapital staa til Raadighed ikke blot til Forarbejder, men ogsaa til Gennemførelsen. Om der i større Udstrækning vil kunne regnes paa dansk Kapital til saadan Anvendelse, turde dog vist være tvivlsomt“. Jeg er tilbøjelig til at mene, at denne Passus maa være indsat i Betænkningen af Formanden for Østasiatisk Kompagni, Etatsraad H. N. Andersen. Denne Betænkning blev afgiven i 1908 paa et Tidspunkt, hvor der stod et Skrig herhjemme, fordi en Bank, der havde ødelagt sig ved Byggespekulationer i København, havde erhvervet en Telefonkoncession i Baku. Der stod et Skrig af Indignation, fordi Pengene bleve trukne bort til Formaal i fjerne Egne. Paa det Tidspunkt vidste man ogsaa meget godt, at Store Nordiske Telegrafskabs Aktier for en væsentlig Del vare gaaede over paa franske og engelske Hænder, og det skulde ikke vare ret længe, før selve Østasiatisk Kompagni skulde faa at føle, at det ikke kunde gaa til en betydelig Aktieudvidelse uden ved at laane Penge i England, saa Betænkningens Udtalelser om, at man ikke her i Landet kunde skaffe Kapital til saadanne store Anlæg i det fjerne Østen, vare meget forudseende. Da Kommissionens Forslag kom frem, var der forskellige Selskaber, der udtalte sig om det, der staa i Kommissionens Betænkning. Medens Direktøren for Asiatisk Handelsselskab udtalte sig for Ansættelsen af en særlig Handelsattaché, sige de andre interesserede, hos hvem man har søgt Oplysninger, Østasiatisk Kompagni, „Store Nordiske“ og Kommandør Münter, som ved langt Ophold i Kina har erhvervet sig indgaaende Kendskab til kinesiske Forhold, at den nuværende Ordning, hvorefter Danmark i Peking repræsenteres af det russiske Gesandtskab, er tilstrækkelig. Intet af Selskaberne ønsker for sit Vedkommende en egen

Gesandt, og baade „Store Nordiske“ og Kommandør Münter have udtalt Tvivl om, at Ansættelsen af en saadan vilde betegne et Fremskridt med Hensyn til Hævdelse af danske Interesser.

Hvad der undrer mig her, er, at man ikke nu har spurgt Asiatisk Handelsselskab, som nu hedder Det oversøiske Kompagni, om dets Mening angaaende Ansættelsen af en Gesandt i Kina, naar man dog har spurgt det i 1908. Jeg har henvendt mig til Direktøren for dette Selskab, og han erklærede overfor mig, at dette Selskab er aldeles lige glad, enten der ansættes en Minister eller ikke. Det vil ikke betyde noget som helst hverken paa den ene eller anden Maade. Tilbage blive de to Selskaber Store Nordiske og Østasiatisk Kompagni. Vi fra vor Side skulde selvfølgelig være villige til at støtte dansk Foretagsomhed i Udlandet, naar der er nogen som helst Rimelighed deri, men jeg finder, at det vilde være urigtigt af den danske Lovgivningsmagt at yde noget stort Beløb til en Gesandt af Hensyn til Store Nordiske, fordi Store Nordiske, som jeg oplyste før, har største Delen af sin Aktiekapital anbragt paa franske og engelske Hænder; jeg betragter nærmest Store Nordiske som en fin Nipsting, man har hængende; stor Fordel har Landet ikke længere af det Selskab. Derimod er Forholdet et ganske andet med Hensyn til Østasiatisk Kompagni. Saa vidt jeg ved, staaer dette Selskab overfor et nyt Verdensforetagende, som kan blive af den allerstørste Betydning for Danmark, og for saa vidt man ved Ansættelse af en Gesandt i Peking kan gavne dette Selskab, der vel aarlig drager 20—30 Mill. Kr. til Danmark, i dets Konkurrence med de store Selskaber, som arbejde i Østen, mener jeg, at man ogsaa fra vor Side kan være villig til at forhandle om dette Spørgsmaal. Men i saa Henseende mener jeg rigtignok, at den højtærede Minister bør levere os bedre Beviser og Oplysninger, før vi kunne tage noget afgørende Standpunkt dertil.

Den højtærede Udenrigsminister maa sikkert kunne skaffe Beparelser, svarende til, hvad det vilde koste at holde en Gesandt i Peking; thi det vil sikkert blive en meget dyr Historie. Her forlanges 38,000 Kr. til ham; men i den Betænkning, som den nævnte Kommission afgav i 1908, oplyses det, at f. Eks. Belgien har en Gesandt i Peking, og at det Gesandtskabs-hotel, han beboer, koster ca. 860,000 Kr., og at Gesandtskabet aarlig koster 128,000